

Импровизации за удоволствие

Светла Бенева

Изпитвам симпатия към театри, какъвто е и ДКТ-Стара Загора, които все още са отворени за авантюри, гразнят се от повторенията си и не привикват с монотонността на обичайния репертоар и с рутинните професионални ангажименти. А и няма какво да се залъгваме, че творците са пощадени от капаните и мръсните хватки на средата и системата, в която са принудени да мислят първо за оцеляването си, като всички нас, после за мечтите и фантазиите си, при ясното съзнаване и на компромисите във всекидневната работа. Но любопитството, озънчето отвътре, ко-

Комедия аха-аха
дел'арте

гато ги има в една трупа, успешно побутват театралната ѝ каручка към непознати царски сфери и небесни приключения, каквито децата обичат да им се представят в разказаните от сцената приказки, а и възрастните не се отказват да ги последват в убедително замисленото и изиграно театрално пътешествие.

След приключението през миналия сезон „Егип. Празникът на ослепяването“ (режисьор Руслан Кудашов от Русия, в съдружие с куклените театри от Пловдив и Бургас), в новия – куклениците от Стара Загора предлагат и следващо заглавие – „Комедия аха-аха дел'арте“ (режисьор Ищван Наги от Унгария), продукция на Шестата международна творческа лаборатория. Както се вижда – амбиция и избор в две различни и противоположни полета. Едната – изпробване на възможностите в трагедийния жанр на класическата антична драматургия, със спектакъл, ориентиран към младежката публика, другата – в комедийния, отново с класически образец от времето на италианския Ренесанс, в представяне, насочено към възрастната аудитория. И още един добър ход – и двете са възможност за работа с чуждестранни режисьори, което означава и среща с тяхната култура, различна творческа нагласа и професионални умения.

Сполучливо ли е пробването в „ниския“ комедиен жанр? В голяма степен – да, но и неслучайно в заглавието е прикачено едно „аха-аха“, защото се предполага резултатът да е „плувац“. Специфичното за комедия дел'арте – импровизацията по съвсем условен сценарий и типични персонажи, всеки от които се различава не само по характера си, но и по задължителната маска и облекло, може да се прочете като спазен в основата си принцип в представлението на старозагорските кукленици. Но тъй като то предполага преобръщане на навичките от играта само с кукла и изява на актьорските умения в пряк контакт с публиката, с много варианти за импровизация и в текста, и в ролята, намирането на мярката в себеизразяването на сцената се оказва изключително важно. Струва ми се, че актьорите от трупата малко повече са се увлекли от предизвикателствата на новата задача и се втурват в неравномерни етюди, които уължават представлението, направено от две части. В първата (условно да я наречем „Кастинг“) зрителят се запознава с „номерата“ на кандидатите за обявеното представление. А то вече е започнало с двама актьори от залата, които се опитват да общуват с публиката, единият в ролята на Глухоням, Циганинът Орфей (Красимир Господинов), каквито с разни визитки често просят по забеденията и улицата днес, а другият като Пощальон (Георги Спасов), който издирва получателя на писмо, прескачайки реговете с насядащите хора. Въвлечени, както навремето е ставало по пазари и площади, в тази неслучайна игра, съглеждаме на сцената столовете и групата от чакащи неспокойни и напрегнати хора. Появява се Той (Дарин Петков), режисьорът Рудолф Щейн, продуцентът или по-точно Шефът, както условно можем да го наречем с днешното му „знаково“ облекло от тъмен костюм и черни очила. Строг, делови и почти апатичен, той не избира, а манипулира и всъщност накуп ги наема, т.е. купува актьорите. Преди този „благодарителен“ акт всеки разиграва пред него своя артистичен номер, като се вживява абсолютно сериозно в изявата на таланта си да пее, да танцува или да рецитира. Под диктата на избирация, сериозното се преобръща в смешно, разиграно в необичайни и неочаквано нови задачи. Например – да се рецитира „Хубава си, моя горо“ от лесничия Пантелей (Делян Кьосев) и да се импровизира сеченето на дърветата в нея – една добра алюзия към зрителското въображение за днешното лицемерие в политическия и в обществения живот, когато едно се говори, а в същото време друго се върши. Банално вицови или по-остроумни са игровите послания към залата, в изпълненията и на останалите участници в кастинга – Мъжът тип мачо Саймън (Станислав Матев), който рецитира „Аз съм българче“, подражавайки на Марлон Брандо от „Кръстникът“, или Мъжът с шалчето Величко Гълъбов

(Янчо Иванов), който изпява народна песен от Чирпан, танцувайки в стил Майкъл Джексън и т.н. По-важното е, че всички те „сглобяват“, сякаш от различни парчета, лицето на днешния „обикновен“ човек, трагично-смешно, защото отразява масовата поведенческа култура с напирания устрем за бърз успех, власт и слава, най-често закичена с крещяща безвкусица и сляпо подражание на моци, рекламни клишета и посредствени образци. Лично на мен ми се искаше да чуя по-остри, по-злобни и по-смели реплики-стрелички към зрителската аудитория, която непрекъснато показва колко е жадна да ги чуе и аплодира. А и жанрът го и позволява, и извинява. И при нивото на вече демонстрираните възможности (асистент на режисьора е Габриела Хаджикостова) се надявам „плубането“ да продължи и в по-дълбоките и опасни води на нови хрумвания и забавления...

Втората част на „Комедия аха-аха дел'арте“ е истинското представление на комедия дел'арте с маските (изработени от Николай Демеров и Живко Кънев) и костюмите (взети под наем от Оперета в града) от епохата на Ренесанса, когато е популярен този театрален жанр. И според класическия канон участниците обикновени са по-двойки, които влизат в диалог и коментар на действието. Предиизвикателна е актьорската задача фиксираният с маската типаж да разкрива характера си чрез жестовете и фантазиите на изровното си поведение, които забавляват и него, и зрителя. В случая са позволени и възвишеност, и грубост, поезия и бой, красиви или неприлични жестове, заиграване с предмети, гуми или въображаеми образи. В тази част, спектакълът на куклениците от Стара Загора разкрива още по-ярко и многостранно таланта им на импровизатори. Много изразителна като жестава култура и речева характеристика е двойката на г-н Панталоне (Калоян Георгиев) и г-жа Панталоне (Гергана Василева). Те представят типажа на богатия скъперник в диалог между двамата стари мъж и жена, напомним за днешни пенсионери, които често се карат в тънското пресмятане на парите, недостигащи за лекарства, та

какво остава за грехи и малки удоволствия. Интересна е импровизацията на двамата Докторе Хисторикус (Станислав Матеф) и Докторе Биологикус (Елица Стоянова), които с терминологията на заболявания обясняват какво е комедия дел'арте и още по „нагледно“, чрез аутопсия на кукла, „научно обосновано“ ровят в нея, за да открият човеешката гуша. Двойката Коломбина и Арлекина влизат в ролята на водещи и коментатори на действието, но имат и солов номер, превъзхождащ по изпълнение "заявката" им от кастинга. Лекотата на степ танца, изпълнен от Коломбина (Ана Дюлгерова) и нежният етюж с червена роза, докато посвещава стихотворение на любовия, изпълнен от Арлекина (Татяна Андреева), допълват представата за артистичните им възможности.

„Комедия аха-аха дел'арте“ на ДКТ-Стара Загора е представление, направено за удоволствие - на тези, които участват в него, за да пропъждат отегчението от познатото в професията, а на зрителите, за да се усмихват и да си припомнят удоволствието от „простата“ сила на добронамереното и топло общуване от сцената.

Комедия аха-аха дел'арте

„Вампирова булка“ в СКТ - качествено ново, реализирана фантазия

Красимира Василева

Николай Райнов е майстор на тайнственото и загадъчното, достигащо до злобещо в българската детска литература. Неговият сборник „Княз и чума“ съпътстваше детството ми с оригиналните му илюстрации в тъмно-виолетово, зелено и черно, с магята на непознатото, разгръщаше дълбочини на фантазията... За

втори път в тези години столичен театър се обръща към творчеството за деца на големия естет и ерудит Николай Райнов. Първи бе Младежкия театър с „Умник над умниците, Юнак над Юнаците“ (драматизация Юрий Дачев, постановка Банко Банков).

Сега потомствената актриса Петя Миладинова, ориентирана

се в последно време почти изцяло към литературно творчество, заедно с режисьора Тодор Вълков са изградили драматургичния материал на „Вампирова булка“. Вечното противоречие и единство между черното и бялото, доброто и злото е в основата на приказката. Василена е в яркочерно, с пищна руса коса... Впрочем, кукли-